

המדיר פרק שביעי כתובות

עג.

עין משפט גז מציח

(א) ויבנתו קח גיטין פלג...
 (ב) יבנתו קח...
 (ג) ר' שילי והרש"ה לא...
 (ד) נבטו דרבנן וכו' בני ר' י...
 (ה) ועי' מופ' יבנות ק'...
 (ו) ד"ה נבנתו...

הגרות הב"ח
 (א) תובי ד"ה ושמואל וכו'...
 (ב) ותאל הליו משום אמת...
 (ג) בא"ד מדרבנן דר"א...
 (ד) דקאמר כשהמיתו:

מוסף רש"י

דאי אתמר בהרי"א...
 גבי קטנה של מילת...
 בהרי"א קאמר רב...
 דלמק אדעתיה לבעל לשם...
 קדושין משגבלי. משום...
 דליכא אלא משום קטנת...
 קדושין האשונים משום...
 מתי אלא משום קטנת...
 ואם יודע שאין קדושין...
 האשונים מלום וכו' ובעל...
 דאיכא תנאי אימא...
 מודה ליה לשמואל...
 דמאי עבד...
 כבוד שאין עליה נדרים...
 וקיימת תנאי שניתי...
 (יבמות ק"ו).

לא סימא. קסבר רב אחולי לתנאי וכוונה נעי למיתז לה אם
 מגרסה: אלא טעמא דרב. לענין גט דקסבר אין אדם עושה
 בעילתו בעילת זנות ובעל לשם קידושין ואפי' ימלא עליה נדרים אבל
 לענין ממונה בתנאי קאי שאם ימלא עליה נדרים תנא בלא
 כתובה: קטנה. יתומה: שלם
 מיאנה. בקטנותיה: והגדילה. ובה
 עליה ואח"כ מיאנה ועמדה ויסקת:
 אין לריכה גט משני. דמי גדלה נא
 עליה לשם קידושין יודע הוא שאין
 קידושי קטנה כלום: לריכה גט משני.
 דכל הנובע על דעת קדושין הראשונים
 נועל. ואפי' ג' דמדה שמואל שאסורה
 לשי נמשנה שלמה היא (מה דף ג' ב).
 דאין הגט ממאנת משהביאה שמי
 שערות גט מיהא בעיה מניה דהא
 דלמרי רבנן גדולה לא ממאנת
 מדרבנן הוא ורב סבר דלורייתא היא
 משום דמי בעיל משתדל לשם קדושין
 בעיל: דליכא סנהא. והכל יודעין
 שאין נמעשה קטנה כלום וגמר
 ובעל לשם קדושין: דאיכא סנהא.
 וסבר הוא שתיקם תנאי דהואיל
 ומינסבל ליה אין עליה נדר ולא מסיק
 אדעתיה לבעול לשם קדושין דאינו
 חפץ בנאשה נדרית: כהא קאמר שמואל.
 חפץ בנדרית: מאי לאו קידושא כו'.
 ויסיפא חרישא קאי וקאמר כמונה
 הוא דלא בעיל דלענין ממונה לא אחיל
 קדושין בעל דאי מהשתכח עלה נדרים
 לא

לא תימא טעמיה דרב כיון שכנסה סתם
 אחולי אחילה לתנאי אלא טעמא דרב
 לפי שאין אדם עושה בעילתו בעילת
 זנות הא פליגי בה חרמא זימנא ודאתמר
 קטנה שלא מיאנה והגדילה עמדה ונישאת
 רב אמר אין צריכה גט משני ושמואל
 אמר צריכה גט משני צריכה דאי אתמר
 בהרי"א בהרי"א קאמר רב משום דליכא
 תנאה אבל בהא דאיכא תנאה אימא
 מודי ליה לשמואל ואי אתמר בהא בהא
 קאמר שמואל אבל בהך אימא מודי ליה
 לרב צריכה תנא כנסה סתם ונמצאו עליה
 נדרים תנא לא גיטא בעיא מאי לאו קידשה
 על תנאי וכנסה סתם תיובתא דשמואל
 לא

לא תימא טעמא דרב כיון דכנסה סתם אחוזי אחיה
 פי' בקונטרס והיא לא כמורה וקשה לרבינו יתחק ד"כ מאי
 קאמר לא תימא פשיטא דלא מאי למימר הכי דהא תנא כהדיא
 כממתי' כנסה סתם תנא בלא כמורה ונראה דלאו פירכא היא דהוא
 מאי לאוקומי ממתינן בשלא בעל
 והכל דבעל קאמר דאחולי דאחיל
 לתנאי ורבינו יתחק פי' לא תימא
 טעמא דרב כיון דכנסה אפי' ג' דלא
 בעל אחילה לתנאי ותנא לריכה גט
 ומיהו כתובה ודאי לית לה כמתנ'
 כמתני' אלא טעמא דרב משום דאין
 אדם נועל בעילתו בעילת זנות
 ופליגא אפולא אמר רבי אלעזר
 דלמך לקמן דכבעל מודו כולי עלמא
 דצריכה גט ולא פליגי רב ושמואל
 אלא בשלא בעל ואפי' דהכא משמע
 דשמואל אדם נועל בעילת זנות
 יש תנאי נשואין וקשה דכיבמות
 צריכה גט (דף ק"ו. ו) (שם תנן ג"ש
 אומרים אין ממתינן אלא ארוסות
 ואמרינן בגמרא אמר רב יהודה
 אמר שמואל מאי טעמא דביית
 שמי' לפי שאין תנאי נשואין ואי
 אמרת נשואה מתאן אחי למימר יש

תוספות ר"ד
 אפר אבי לא תימא
 טעמא דרב כיון שכנסה
 סתם אחולי אחילה
 לתנאי פי' ואפי' כתובה
 יש לה אלא טעמא
 דרב שאין אדם עושה
 בעילתו בעילת זנות פי'
 ואחולי (אחילה) לתנאי
 גבי קידושין אבל גבי
 כתובה לא אלא יצאה
 שלא בכחובה ואפי'
 דלא אחי בהרה אלא
 קדשה סתם וכנסה סתם
 כרתיבנות לעיל יו' ט"ו
 בהאשה שנודה בניד
 שהיא אימר תנא קמא
 יצאי כלא כחובה משום
 דאמר אי אפשי באשה
 נדרית ואפילו רי' לא
 פליגי אלא משום שהיה
 לו להפך ולא הפך הוה
 נתן אנכס בין שניה אבל
 כשהיה אחר שהגדילה
 יכול להפך מרדס והצא
 שלא כחובה שפי' סיבול
 לימר אי אפשי באשה
 נדרית. והא אפילו בה
 הורא זימנא דאתמר קטנה
 שלא מיאנה והגדילה פי'
 ונבעלה אחר שהגדילה
 ועמדה ונשאת רב אמר
 א"צ גט משני ושמואל
 אמר צריכה גט משני
 פי' רב סבר אדם יודע
 שאין קדושי קטנה כלום
 וגמר ובעל לשם קדושין
 שאין אדם עושה בעילתו
 בעילת זנות ושמואל אמר
 צריכה גט משני פי' שכל
 הבעל מסתמא על דעת
 קדושין הראשונים הוא
 בעל. צריכה דאי אתמר
 בהא בהא קאמר רב משום
 דליכא תנאה אבל בהא
 דאיכא תנאה אימא מודה
 ליה לשמואל צריכה ואי
 אימא בהא בהא קאמר
 שמואל אבל בהך אימא
 מודה ליה לרב צריכה
 וק"ל הילכה כרב באיטורי
 (פי' הרב אפי' קדשה סתם
 בלא תנאי ומצא עליה
 נדרים ולא כנסה א"צ כנסה
 ולא הספיק לבעול בנין
 שבייתה נדה הרי זו צריכה
 גט מדבריהם שלא יאמר
 אשת אישי יצאה בלא
 גט וכל הדין שפרשתי
 לגבי נדרים כך נתפרש
 לענין מותין שאילו שתי
 בבות מתוקן אחד להם
 לכל דבר אלא שבנדרים
 חלקנו ודוקא בני נדרים
 וחי טעות אבל שאר
 ברים לא אבל לגבי
 מותין אין חלק ביניהם
 רבין כמותין גדולים וכן
 במוטין קטנים הוי ספק
 (שמות): כנסה סתם וכו'.
 כתובה הוא דלית לה
 הא גיטא בעיא מאי לאו
 קדשה על תנאי וכנסה
 סתם פי' דסיפא ארישא
 קאי וקשיא לשמואל:

תנאי נשואין אלמא סבר שמואל דאין תנאי נשואין דביית הלל
 נמי לא פליגי אלא משום דסברי דליכא למיגור דמידע ידעי
 דנשואי קטנה דרבנן נינהו אבל הא מודי דאין תנאי נשואין ורבינן
 מגיה הם אלא רב וזומר רב וזומר רב וזומר רב וזומר רב וזומר רב וזומר רב
 לרבה דלמך לקמן דנטעות אשה אחת דברי הכל אינה צריכה גט
 ולא נבעלה מאי איכא למימר ומשני לפי שאין תנאי כחופה ותיבין
 אלא משום דיש תנאי נשואין וסוגיא דהתם כעולא אמר ר"א
 אמר שמואל לחופה ולא נבעלה דלעולא אמר ר"א בלא בעל סבר שמואל דיש תנאי והא דלמך בשליה האשה רבה
 (שם נ"ה): גבי פלוגתא דרב ושמואל דימנה הרי היא כשאת איש דקאמר אביי למה לישא דשמואל אדברי' יתחק נפחא קאי דמפיש מילתיה
 דר' יוסי משום דאין תנאי נשואין לא משום דלא מהי תנאי קאמר אלא משום דאין רגילות שיהיו נשואין מתבעטין מחמת תנאי שיהיה
 בקדושין רגילות הוא או שיעדע מלישא או גמרי ומחלי ולא הדרי בשעת נשואין וכן לרבי' יתחק על כרחין הא דקאמר שמואל הים
 אינה כשאת איש דבקדושין איירי ובקדושין דכולי עלמא מודו דיש תנאי והרב רבינו חיים מפרש גם היא דכ"ש בענין זה והכי פירש
 לפי שאין תנאי נשואין פירוש אין רגילות שיתבעטו נשואין מחמת שום תנאי ואי אמרת נשואה מתאן אחי למימר יש תנאי נשואין בתמיה
 פירוש וכו' יעלה על לב אדם לומר שמתחת תנאי נשואין נשואין מתבעטין מחמת תנאי שיהיה
 יוצאה בלא גט ואם תאמר בתרייתא הוה דקאמר שמואל צריכה גט תנאי אפילו דקדשה נמי לא ידעי אלא יאמר דאשת אישי
 שאין עליה נדרים והיו עליה נדרים אם כן אינה מקודשת ומה מועיל אפילו ימחול התנאי אח"כ אם לא יחזור ויקדשה ומיהו אי חופה
 קונה מינחא ואפילו אח"כ דחופה אינה קונה מנינו למימר דבשעת קדושין היה דעתו לכך שאם יכניסנה לבסוף יהא מחול התנאי:
אלא טעמא דרב משום דאין אדם כו'. לרבי' יתחק נפחא קאי דמפיש מילתיה דר' יוסי משום דאין תנאי נשואין לא משום דלא מהי תנאי קאמר אלא משום דאין רגילות שיהיו נשואין מתבעטין מחמת תנאי שיהיה
 בקדושין רגילות הוא או שיעדע מלישא או גמרי ומחלי ולא הדרי בשעת נשואין וכן לרבי' יתחק על כרחין הא דקאמר שמואל הים
 אינה כשאת איש דבקדושין איירי ובקדושין דכולי עלמא מודו דיש תנאי והרב רבינו חיים מפרש גם היא דכ"ש בענין זה והכי פירש
 לפי שאין תנאי נשואין פירוש אין רגילות שיתבעטו נשואין מחמת שום תנאי ואי אמרת נשואה מתאן אחי למימר יש תנאי נשואין בתמיה
 פירוש וכו' יעלה על לב אדם לומר שמתחת תנאי נשואין נשואין מתבעטין מחמת תנאי שיהיה
 יוצאה בלא גט ואם תאמר בתרייתא הוה דקאמר שמואל צריכה גט תנאי אפילו דקדשה נמי לא ידעי אלא יאמר דאשת אישי
 שאין עליה נדרים והיו עליה נדרים אם כן אינה מקודשת ומה מועיל אפילו ימחול התנאי אח"כ אם לא יחזור ויקדשה ומיהו אי חופה
 קונה מינחא ואפילו אח"כ דחופה אינה קונה מנינו למימר דבשעת קדושין היה דעתו לכך שאם יכניסנה לבסוף יהא מחול התנאי:
אלא טעמא דרב משום דאין אדם כו'. לרבי' יתחק נפחא קאי דמפיש מילתיה דר' יוסי משום דאין תנאי נשואין לא משום דלא מהי תנאי קאמר אלא משום דאין רגילות שיהיו נשואין מתבעטין מחמת תנאי שיהיה
 בקדושין רגילות הוא או שיעדע מלישא או גמרי ומחלי ולא הדרי בשעת נשואין וכן לרבי' יתחק על כרחין הא דקאמר שמואל הים

ושמואל אמר צריכה גט משני. והא דתנן כיבמות דפרק ג"ש (ק"ו). גבי מת בעלה של רבן גמליאל אמר רבן גמליאל אם מיאנה מיאנה
 ואם לאו מתחין עד שתגדיל ותנא (ב) משום אמת אשה ומפרש בגמרא דטעמא דרבן גמליאל דהוי ליה כמקדש אמת יבמה
 דנפטרה יבמה והלכה לה והיו זו שגדלה אלוה ובעל כמו שקדשה ולשמואל כסתמא אינו נועל לשם קידושין ז"ל דהתם מפרש כהדיא שבעל
 לשם קידושין ועוד אומר ר"י דהתם כיון דיבמתו ואשתו שמהן לפניו אפילו כסתמא נועל לשם קידושין כדי לדחות יבמתו משני דנאשאו
 ינחא ליה מיבמתו ואיסורא לא עבד דר"ג סבר אין יזקה דתקשי לשמואל מדרבנן דר"א (ו) כשהחזירה כשהיא קטנה
 וגדלה אלוה דכסתמא נועל לשם קידושין וליכא לאוקומא כשפירש שבעל לשם קידושין דאי"כ לא הוי פריך מינה מידי לקמן לרבה אלא
 על כרחין כשבעל סתם דלא מנינו לאוקומא כשפירש דאם כן היינו החזירה כשהיא גדולה וזומר ר"י דשמואל סבר ליה כר"ש כן
 יהודה דלמך לקמן אם בעל לא קנו אי נמי כרבי ישמעאל דלמך לקמן (דף ע"ג). שמואל משום ר' ישמעאל והיא לא תפשה כו'.
 ועי' מופ' יבמות ק'. דיה קסבר: **בהרי"א** קאמר רב דאיכא תנאי. כיבמות דפרק ג"ש (דף ק"ו. ו) (שם מנריך להו איפכא והכי
 איתא התם דאי איתמר כהא כהדיא קאמר רב משום דליכא תנאה וכיון דבעל אחולי לתנאי פירוש משום דאין אדם נועל
 בעילתו בעילת זנות אית לן למימר דלחילה לתנאי והיה נדעמו שחולו קידושי כהך אבל כהא דליכא בעילת זנות שהרי יש שם קידושין
 דרבנן אימא מודה לשמואל ואין לתמוה על מה שלשם סברה הפוכה דלריכא דר"א דלמך לקמן (דף ע"ג): המקדש על תנאי ובעל דברי
 הכל צריכה הימנו גט אית לן למימר כהך דהתם דלמך לקמן דלמך לקמן (דף ע"ג) והוי קדושין ודרבנן אפילו הכי פליג
 אדרב בקטנה שלא מיאנה והיינו משום דלא שייך התם בעילת זנות והואיל ואיכא קידושין דרבנן (ט):

ותיובתא דשמואל. ואף על גב דכרבי ישמעאל רביה סבירא ליה מכל מקום אין לו להניח סתם דמתניתין משום ר' ישמעאל:
 דתם

